შაბათი, 6 მარტი 1904 წ. 1877 წელიწადი ოც-დამეოთე 1904 შაბათი, 6 მარტი 1904 წ.

გაზეთის ფასი:
12 თვით . . 10 მ. — კ.
11 ,, . . 9 ,, 50 ,,
10 ,, . . 8 ,, 75 ,,
9 ,, . . 8 ,, — ,,
8 ,, . . 7 ,, 25 ,,
7 ,, . . 6 ,, 50 ,,
6 ,, . . 6 ,, — ,,
5 ,, . . 5 ,, 50 ,,
4 ,, . . 4 ,, 75 ,,
3 ,, . . 3 ,, 50 ,,
2 ,, . . 2 ,, 75 ,,
1 ,, . . 1 ,, 50 ,,

ივერია

№ 59 ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი № 59

წლიურის ფასის ნაწილ-ნაწილად შემოტანის ვადა
1. ზელის თაბაშვილის დროს— 5 მ. და თიბათვის 1 ს—5 მ.
2. ხელის მოწერის დროს— 4 მ., მარტის 1-ს—3 მან. და მარიამობისთვის 1-ს—3 მ.
3. ხელის მოწერის დროს— 3 მ., მარტის 1-ს—3 მ. თიბათვის 1 ს—2 მ. და ენკენისთვის 1-ს—2 მ.
ვინც ამ ვადაზედ ფულს არ შემოიტანს, გაზეთის გაგზავნა მოეცსება.

რედაქციისაგან

ირველ მარტიდგან წლის დამლეგამდე გაზეთი „ ,, ივერია'' ჭდირს 8 მან. 75 კაპ.

გამოვიდა ან ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში ახალი წიგნი

ლალატი

დრამა-ლეგენდა ი-დ ალ. სუმბათაშვილისა,
ავტორის სურათით და წინასიტყვაობით,
თარგმანი გრ. ყიფშიძისა.
გამოგზავნა «ივერიის» ამსახველობისა.
ფასი ერთი მანეთი

„ივერიის" ხელის მომწერთ, რომელთაც სრულად არა აქვთ წლიური ფასი შემოტანილი, წიგნი დაეთმობათ თვით რედაქციაში ათ მაურად.

ვინც ათს ცალსა და მეტს იყიდის ან დაიბარებს რედაქციისაგან, თითო ცალი დაეთმობა 70 კაპ. ვინც ორმოცდა ათს იყიდის—60 კაპ. ფოსტის ხარჯი მყიდველმა უნდა იკისროს.

ამ პიესას წარმოდგენა მოარგმნელის ნება-დაურთველად საცენზურო წესდებამ 1864 მუხლის ძალით აკრძალულია.

რონინაშვილისეული ფოტოგრაფია.

1903 წლის პირველ ივნისობისთვიდამ „ქ. შ. წერა-კითხვის გამაგ. საზოგადოების

ფოტოგრაფია

ონინაშვილისეული (ერეკლის მოედანი, ხარაზოვის სახლი),

იჯარით აგიღე

და სრულიად ახლად მოგაწყე იარაღით და მომუშავე ხალხით.
ფოტოგრაფია შეასრულებს შემდეგს საქმეებს:
1) გადიღებს ყოველ ზომის პორტრეტებს;
2) გადიდებს ძველ თუ ახალ სურათებს;
3) ვინც ერთ დუქანზე არა ნაკლებ კაბინეტის სურათს შემოუკეთებს ჩემს ფოტოგრაფიას, **მეცამეტე სურათი, მიეცემა შეუფასებლად (ფერადებით) სუფთად დახატული.**
4) გორდდა ამისა, ფოტოგრაფიას მრავალად აქვს გასასყიდად სურათები ძველის ნაშთებისა, ნახატისა და სახოგადო მოღვაწეთა სურათები.
ყოველ შეკვეთილს საქმეს ფოტოგრაფია შეასრულებს თავის დროზე, კარგად და ზომიერ ფასად.
მოსწავლეთ ფოტოგრაფია დაიღებს დაკვეთილ ფასად.
პატივს ცემით მოიკრიბრდე ახალი **ტარასი სამანის შეშამცველამე.**

რედაქციისაგან

ჩვენ მოგვივიდა რამდენისაგანმე საჩივარი, რომ „დალატი", პრემია „ივერიისა", არ მოგვივიდა. რედაქციამ-კი ყველას, ვისაც ჯერ იყო, გაუგზავნა. ვთხოვთ იმათ, ვისაც ეს წიგნი არ მიუღია, მოიკითხოს ფოსტის მახლობელ კანტორაში. საკირო იქნება მხოლოდ რამდენისმე კაპიკის დამატება ფოსტის სასარგებლოდ.

ექიმთა, ადვოკატთა და სხვა ხელობის პირთა საყურადღებოდ.

„ივერიის" რედაქცია ამით აცხადებს, რომ საზოგადოების მოთხოვნილებისა გამო, საკირიდგან სცნო ბეჭედის ხოლმე ამა თუ იმ ხელობის კაცთა ადრესები. ამიტომ, აარსებს რა გაზეთ „ივერიაში" ამგვარ განყოფილებას, აუწყებს მსურველთ, რომ მათ ყოველ-დღე შეუძლიანთ, დილის 12 საათიდგან ნაშუადღეევის 3 საათამდე, მიჰმართონ რედაქციას და შეატყობინონ თავიანთი ხელობა და ადრესი. თითო ადრესის ბეჭდვა ამ წლის განმავლობაში ეღირება მხოლოდ **ხუთი მანეთი** (5 **მან.**).

იმპერიის საგუბერნიო სათავად-აზნაურო საკრებულონი შეერთდნენ ომში დაჭრილთა, მოკლულთა და მათ ოჯახთა დასახმარებლად. ამ აზრით გამართულ იქმნა საყოველთაო, წოდება-განურჩეველი ხელის მოწერა შემოწირულებათა მისაღებად. შემოწირულება მიიღება ფულად და ნივთებად. საქმის მოწყობა მიენდო მთავარ-კომიტეტს მოსკოვში. კომიტეტის თავსჯდომარედ არის მოსკოვის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლი თავადი ბ. ნ. ტრუბეცკოი. კომიტეტში მონაწილეობას იღებენ ნდობა-მოსილნი კაცნი, ამორჩეულნი თითოეულ გუბერნიის თავად-აზნაურობის-მიერ.

ტფილისის გუბერნიის სათავად-აზნაურო საკრებულომაც გადასდო ამ საქმისათვის უკვე ცნობილი რაოდენობა ფულისა და ჭურეულნავს ახლა, მოამზადოს ისეთი ნივთები, რომელიც საჭიროა ქსენონთა და სამხედრო სამკურნალოთათვის.

ნდობა-ყოფლობითის შემოწირულებათა მისაღებად და დასამზადებელ ნივთთა მასალის შესაძენად შედგენილ იქმნა კომიტეტი გენერალ-მაიორის თ-დის ივანე სუდხანის-ძის ჭავჭავაძის თავსჯდომარეობით. წევრად იქმნენ არჩეულნი: თ-დი დეგ. ჯანდარი, გენერალ-მაიორი ქრ. ი. მამაცაშვილი, გ. ს. კანქოელი და დ. ზ. სარაჯიშვილი.

იმ ქალებს, რომლებსაც სურვილი აქვთ ნივთების დამზადებაში პირადის ზრომით მონაწილეობა მიიღონ, სთხოვენ მიმართონ ქალთა კომიტეტის სახელოსნოს (გრიბოედოვის ქუჩა, სახლი ეს. ქობულოშვილისა) დილის 10 საათიდან ნაშუადღეევის 4 საათამდე.

შეწირულებანი მიიღება მხოლოდ თავსმჯდომარის და კომიტეტის წევრთა მიერ.

თავსმჯდომარე კომიტეტისა, თ. ივანე სუდხანის-ძე ჭავჭავაძე, მიიღებს შემოწირულებასა და იმთავე, ვისაც მასთან საქმე ექნება, ყოველ-დღე 10—12 საათამდე თავის სახლში, ხოლო სამშაბათობით, ხუთშაბითობით ტ კვირაობით—დეპუტატთა საკრებულოში 1—2 საათამდე.

თ. დ. გ. ჯანდარი მიიღებს ყოველ-დღე 10—3 საათამდე თავის სახლში, ხოლო სამშაბათობით, ხუთშაბათობითა ტ კვირაობით—დეპუტატთა საკრებულოში 1—2 საათამდე.

გენერალ-მაიორი ქრ. ი. მამაცაშვილი მიიღებს ყოველ დღე 10—3 საათამდე ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკში, ხოლო სამშაბათობითა, ხუთშაბათობითა და კვირაობით დეპუტატთა საკრებულოში 1—2 საათამდე.

გ. ს. კანქოელი მიიღებს ყოველ-დღე 10—3 საათამდე სამეურნეო ბანკში, ხოლო სამშაბათობითა, ხუთშაბათობითა და კვირაობით—დეპუტატთა საკრებულოში 1—2 საათამდე.

დ. ზ. სარაჯიშვილი მიიღებს ყოველ-დღე 10—3 საათამდე თავის კანტორაში (ოლგის ქუჩა), ხოლო სამშაბათობითა, ხუთშაბათობითა და კვირაობით—დეპუტატთა საკრებულოში 1—2 საათამდე.

(30—6.—8).

საზეიმო სეზონი
წარმ. № 3 ტელეფონი № 617.

ქართული თეატრი

კვირას, 7 მარტს 1904 წელს,
ქართველ მსახიობთა ამხანაგ. მიერ, წარმოდგენილი იქნება
პირველად ახალი პიესა

ცხოვრების გარეშ

თანამედროვე სურათები 4 მოქ. პროტოპოპოვისა თარგ. ფ. შველიძის მიერ.
ამ პიესამ რუსეთში, წლეკანდელს სეზონში, დიდი მოთქმა-მოთქმა გამოიწვია.
მთხაწიდეობას დებულობენ: ქ-ნნი ნ. გაბუნია-ცაგარლისა, ა. კარგალეთელი, მ. მდიევანი, ნ. რონელი, ჯავახიშვილი, როსტომაშვილი; ბ-ნნი ვ. აბაშიძე, გ. ფეფიანოვი, ვ. გუნია, კ. ყიფიანი, ს. სვიმონიძე, კ. შათირიშვილი, შალიკაშვილი.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივ.
დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.
მზადდება წარმოსადგენად: „ქალი შეტმანი" და „ხეზეის ნოხსრზედ".
ამხანაგობის გამგე ვალ. გუნია

ქართული თეატრი

სამშაბათს, 9 მარტს,
ქართულ დრამატიულ დასის არტისტების მიერ
ბ-ნის ვლ. ალექსი-მესხიშვილის
მონაწილეობით
წარმოდგენილი იქნება

I

ურიელ აკოსტა

ტრაგედია 5 მ. გუტკოვისა, თარგ. ი. ბაკრაძისა.
მონაწილეობას მიიღებენ ქ-ნნი: დავითაშვილი, ნებიერიძისა; ბ-ნნი ვლ. ალექსი მესხიშვილი, ბაქრაძე, ბარველი, გვარაძე, იენაძე, იმედაშვილი, იორდანიშვილი, მატარაძე, სარჯველაძე, სფეროი და სხვანი.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.
დასაწყისი სადამოს $8^1/_2$ საათზედ.
გამგე ა. იმედაშვილი
რეჟისორი ვლ. ალექსიმესხიშვილი.

ტფილისის სახელოსნო თეატრი ი. რუსული ოპერა

ანტრეპრიზა მისის უდიდებულესობის სოლისტის ნ. ნ. ფიგნერისა.

ამ ერთ, 7 მარტს 1904 წელს,
არტისტის ბარატოვის ს. მ. ბრაკინის სადებიუტოდ, სამშეკრეტორო თეატრის არტისტების მ. ს. დეფრეფსკისა და დ. ი. ბუსტოიაროვის მონაწილეობით,
წარმოდგენილი იქნება

დემონი

ოპერა 3 მოქ. და 7 სურ. ა. პოფეოზისი, მუსიკა რუბინშტეინისა.
მონაწილეობას მიიღებენ ქ-ნნი: დეფრეფსკაია, რადიონოვისა, ფედანისა; ბ-ნნი: კარგეევი, ალეუშენკო, ბრაკინი, ბუსტოიაროვი, ბაგრიდოვი.
რეჟისორი ს. დ. ბელსკი
კაპელმეისტერი ს. ბ. ასდენოვი.
დასაწყისი საღამოს 8 საათ.
ორშაბათს, 8 მარტს, ქ-ნის ო. ს. შეფკინის სადებიუტოდ, სამშეკრეტ. თეატრის არტისტის ს. მ. ფედოროვის და არტისტის ს. მ. ბრაკინის მონაწილეობით, წარმოდგენილი იქნება „ბეკიოანი დამა", ოპერა 3 მოქ. და 7 სურათ., მუს. ჩაიკოვსკისა. სამ. შაბათს, 9 მარტს, წარმოდგენილი იქნება «მინიონი», ოპერა 4 მოქ., შესაკეთ ტომასისა.
ადგილების ფასი გამოცხადებულს წარმოიოვენებენ ბელეთ-ბიროში.

დადმარხვის მეხუთე კვირაში ბენეფისი იქნება სამშ. თეატრის არტისტის ს. მ. ფედოროვისა, ხოდო მეექვსე კვირაში-კი—მისის უდიდებულ სოფ. ნ. ნ. ფიგნერისა და არტისტის ო. ი. კაშინსკისა.
ბენეფისიებში ფასები მომატებულია, კარგა ქანდარისა და ბალკონისა.
ბილეთები იყიდეს.

გამოვიდა და ისყიდება „წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების" წიგნის მაღაზიაში
ჩემი თავგადასავალი.
ბეკოსა
ფასი 1 მანათი.

ქართველნი მეუბნალნი:
ბედევანიშვილი მიხეილ,—ეოორდანოვის ქუჩა, № 16, საკუთარი სახლი. სადამოს 6—7 საათამდე.
ბეკელიშვილი კონსტანტინე ელისბეთის ქუჩა, სახლი მალოვისა, № 5
ბაბაშვილი გრიგოლ,—ეოორეთის ქუჩა, № 19.
ვაფაძე სპირიდონ. ბეტერბურგის ქუჩა საკუთარი სახლი.
დიასამიძე ალექსანდრე—მახეადოვის ბრალსმეტი, № 123.
ბარიამ ნიკოლოოზის ასული ზალიშვილისა, ელისაბეთის ქუჩა, № 41.

ექიმი
ვ. დ. ღამბაშიძე

ორშაბათს, ოთხშაბათს და პარასკევს საღამოს 6—7 საათამდე.
ნიკოლოოზის ქუჩა, № 46.

ქერძო სამკურნალო

ექიმის დ. ა. ბედევანიშვილისა
კუკია, ეელიოკონსიტეტის ქუჩა, (Набережная) სახლი ალბრამოვისა № 9 მიხეილის ქუჩიდგან-კი № 34.
ტელეფონი № 274.
ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე.
დ ი ლ ი თ:
ბ. ი. ბიბინაძე. კბილის სნეულებანი 8 საათიდგან 10 საათამდე.
ა. ნ. ფიანსაბიძე. 11—12 საათ.
ნ. ბ. ფულინი—ეელინა, ყურისა და ცხვირის სნეულებით შეპყრობილთ. 9—10 ს.
ა. ბ. ბაბალაშვილი. შინაგ. და ბავშ. 10—11 ს.
ბ. დ. ღამბაშიძე. შინაგ. და ბავშ. ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 11—12 საათ.
ლ. ბ. ბოლინი. ქალის., საბებ. და ბავშ. (შემოწმება ძიძისა) ოთხშ., პარასკ. და კვირა 11—12 ს.
დ. ა. ბედევანიშვილი—შინაგან, ნერკვებისდა ელექტროტერაპია 12—1 ს.
ექიმი ქალი **მ. კ. იოსელიანი**—ქალისა და საბებისა 12—1 ს. სამშ. ხუთშ. შაბათ.
გრ. ბ. სოკოლოვსკი—დოსტაკრობა და ორტოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით, პარასკევობით და შაბათობით 1—2 საათ.
ბ. ბ. ბასხანოვი—შინაგანი, ნერვებისა და ბავშვებისა—კვირაობით 10—12 საათ.
ს ა ღ ა მ ო თ:
ა. ბ. ბაბალაშვილი. შინაგ. ბავშ. ყვავილს აცრა და მიკრო-ბიული გამოკვლევანი 5—6 ს.
რ. ბეკა-დარიგება 50 კ., ოპერაციები მორიგებით. კრაოტები 3 მან. 5 მანეთიანდე. სამკურნალო გაფართოვებულია ოცი კრაოტით.
(ბ.)
46—8 ტელეფონი № 274

პირველი კერძო
სამკურნალო

ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, ეორონსკოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.
დ ი ლ ა ო ბ ი თ:
ყ. ბ. ჩიტოვანი. 9 საათიდგან 10 საათამდე თვალისა. შინაგანისა და ნერვების ავადმყოფობისა.
მ. ბ. ავეტიანიანცი. 11—12 საათამდე—ქანისა. ენერეიდ და ხერხერეიდ ავადმყოფობისა.
ი. ბაბანასოვი. დილის 11—12 საათ. ქალისა და ბავშვთ ავადმყოფობანი.
ა. ი. ბეკელიშვილი. 12—1 საათ. ყელისა ყურისა და ცხვირის სატკივრისა.
ბ. ა. თარხანოვი. 1—$1^1/_2$ საათ. შინაგანის და ბავშვებისა.
ა. ბ. ალექსეევიანცი. 1—$1^1/_2$ საათ. შინაგან და ბავშვების ავადმყოფობისა—სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით.
ბ. სოლოლოვშვილი. 9—11 საათამდე კბილების ავადმყოფობანი.
ს ა ღ ა მ ო თ:
ნ. ნ. ბოსტოლბეგოვი. 5—6 ს. ხერხერეიდ და ენის ავადმყოფობისა (ელექტრო-ტერაპია.
ბ. ს. ლეონ. 6—7 საათ. ნერვებისა (ელექტრო-ტერაპიისა), შინაგანი და ენერეიდ ავადმყოფობისა.
ქალი ექიმი **ა. ი. ზაბარინინა.** 7—7 საათ. ქალისა და საბებისა ავადმყოფობისა.
ბ. ა. თარხანოვი. $7^1/_2$—8 საათ. ბავშვებისა და შინაგანი ავადმყოფობანი.
ს. ბ. ალექანდროვი. 11—1 ს. უკეთებს სახლში და მსურველთ მასსაც., ეფერის ყვავილს გამართავს საკვიმო გიმნასტიკას ექიმის დანიშვნით.
რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური, ღირიბთათვის უფასოდ; ფასი ენესილიეუნისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი **ა. ბეძელიშვილი.**

Первая частная лѣчебница д-ра *Навасардіана.* Тифлисъ, противъ памяти. Воронцова.

ფლ.

ომის ამბები

დეპეშები და წერილები.

გამოურკვეველნი ომის მიმდინარეობისა.—ბეტერბურგში მყოფ კორეის ელჩის აზრი.—ჩინელების ნეიტრალიტეტის ბანგრძლივობა.—ინგლისის შეუმაღლობა.—სიფრანგეთის პორტი.—პორტ-არტურის კომენდანტის განკარგულება.—წერილი ამბავი.

საქმეთა მდგომარეობა და მიმდინარეობა ომის ეელზედ კიდევ გამოურკვეველია, —ამბობს ბ-ნი ვ. მ. «რუს. ვედომოსტ-ში». —იაპონელთა ომის გეგმა საიდუმლოებით ა.რის მოცული და მხოლოდ ესაკერის მოქმედება ამტკიცებს, რომ ჩვენი მტერი მტკიცედ ადგია წინმსველელობის გზას. ადმირალ კამირმურას გალაშკრების შემდეგ იაპონიის ზღვაზედ, კვალად ყურადღება მიიქცია ადმირალ ტოგოს ესკადრამ, რომელმაც პორტ-არტურს დაუშინა ყუმბარა 26 იანვარს... ადმირალ მაკაროვის მოხსენებიდგან სჩანს, რომ იაპონიის ესკადრამ 164 დიდი ყუმბარა გამოისროლა და 50 პატარა, სულ ორასამდე. მომეტებული ნაწილი ყუმბარებისა ახალ ქალაქს ეცემოდა და ნავთსადგურის დასავლეთ ნაწილს, რომელიც უფრო თხელია. ყუმბარები სქდებოდა და ნატეხები ჩვენს გემებს ხდებოდა, მაინც ჩვენი შეზღვაურნი არ შეუშინდნენ და მშვიდად ეცდნენ თავიანთი საქმეს. ჩვენს გემებს ბევრი არა დაშავებია-რა და არც ერთი ისე არ დაზიანებულა, რომ მოქმედება აღარ შეეძლოს. სულ ქალაქსა და გემებზე მოკლულია 19 კაცი. მეტი ზიანი მოგვივიდა წინა ღამეს, იაპონელთა კრეისერებისა და ჩვენ ნაღმინან გემების შეტაკების დროს. ხუთ ნაღმიან გემებს, რომელიც ნავთსადგურში დაბრუნდა, 260 კაციდგან 24 დაჭრილი და მოკლული იყო. ამათ გარდა, დაგვეღუპა თუ ტყვედ მოპყვა «სტერეგუშჩინს» ეკიპაჟი—52 კაცი. მაშასადამე, დაგვკლებია 76 კაცი; სულ 26 თებერვლის დანაკარგი—95 კაცია...

რა მნიშვნელობა ექმნება ამ იერიშს მომავალში, ძნელი სათქმელია. მაინცა-დამაინც მოსალოდნელია, რომ იაპონელები კიდევ დაეკცემინან პორტ-არტურს, როდესაც ჯარს გადაიყვანენ ხმელეთზედ, რომ პორტ-არტურს ალყა შემოარტყან...

როცა ადმირალ ტოგოს ფლოტი გაბრუნდა, მეორე დღეს ადმირალი მაკაროვი ზღვაზე ვავიდა. რა გემები ვაპყავ, არ ვიცით, თუ რომ მთელი ისტორია ეაიდა, ეს პირველ-

ლი გასვლა იქნება 27 ივნისიდან, კრეისერებისა და ნაღმან გემების მიმოსვლა რომ არ ვიანგარიშოთ, ეგონებთ, 27 ივნისიასაც პატარა რაზმი გასულა დასაზვერავად.

ცხარე შეტაკება მხოლოდ მაშინ მოხდება, როდესაც ყეთილ ზღვაზე კაპიტან რეიცენშტეინის ესკადრა გაჩნდება ოთხის კრეისერით, ვლადივოსტოკიდან გამოსული, ანუ როდესაც იაპონიის ჯარი ლიაოდუნის ნახევარ-კუნძულს გადავა.

უკანასკნელ დღეებში, ამერიკისა და ინგლისის ცნობებით, იაპონელები მდინარე იალუს დასავლეთით რომელიღაც ნავთსადგურში გადასულან ხმელეთზე. რის ვამოც რუსის ჯარმა ვითომც უკან დაიწია. ეს ამბავი, როგორც გენერალი ეილინსკი იწერება 28 თებ. თარიღით, სიცრუე გამოდგა, რადგან მანჯურიაში იაპონელები ჯერ არსად არიანო. მართლა, იაპონელები ფინ-ხუან-ჩენ'ში რომ მისულიყვნენ, მაშინ ნამდვილი ომი დაიწყებოდა. ეს ადგილი მხოლოდ მაშინ შეიძლება დაიჭიროს იაპონელებმა, თუ დაგუშანს ანუ ტატუნ-გოუს ნავთსადგურებს მიადგებიან. კორეიდგან-კი ასე მალე გადმოსვლა იაპონელებს არ შეეძლოთ, მეტადრე ზამთარში, როდესაც უიმისოდაც ცუდი გზები სრულიად გაუვალია. პენიანიდგან, სადაც იაპონელების მოწინავე ჯარი 16 თებერვალს მოვიდა, მდინარე იალუმდე 200 ვერსია და იქიდგან ფინ-ხუან-ჩენამდე—65. ამ გზას სამს კვირას მაინც მოანდომებს, თუ რომ დაბრკოლება არა დახვდა-რა. მაშასადამე, მარტის 7—8-მდე მისვლა არ შეეძლოთ. დაეჯერითვნი ითქმის, რომ იაპონელები მხოლოდ ეზლა დაიძვრიან პენიანიდგან. ჩვენი მხედრობა გადავიდა მდინარე იალუს (1,900 კაცი 6 ზარბაზრით) დასაზვერავად და, რაკი იაპონელების ჯარი უკვე მოდის, ეს მხედრობა, გენერალ მიშჩენკოს წინამძღოლობით, უკან გამობრუნდა. ჩვენი მოწინავე ჯარიც ინჯოუსკენ გავიდა, ასე რომ სამხრეთით ყაზახთა მცირე რაზმები-ღა დარჩა.

—

გაზეთ «რ. ვ.» კორესპონდენტს უბაასნია პეტერბურგში კორეის ელჩთან. ჩინ-პო-ის უთქვამს: მე დიდად ეეპვობ, რომ ჩემს მთავრობას გაეუქმებინოს ყველა კონცესიები, რომლებიც-კი რუსეთსა ჰქონდა აღებული. აგრეც რომ მომხდარიყო, მაინც ამ განკარგულებას ნება-ყოფლობით-კი არ მოახდენდა, არამედ ძალდატანებით. თუ რომ კორეის მთავრობამ თავის სურვილით დაუღო იაპონიას ხელშეკრულობა, სიმპერატორო სასახლის ერთი პრინცთაგანი რად ეცდებოდა გაპარვას რუსეთის წარმომადგენელთან კორეაში საიდუმლო ქალაქდებით. ამავე აზრს ამტკიცებს იაპონელების მიერ ერთის მინისტრის დაპატიმრებაც. აქამომდე ჩემს მთავრობისგან ოფიციალური ცნობა არ მომიღია იმ პოლიტიკურ ცვლილებათა შესახებ, რომელზედაც დეპეშები იუწყება. ნუ დაივიწყეთო, რომ საელჩოს ყოველთვის შეუძლიან ნამდვილი ცნობები მიიღოს თავის მთავრობისგან ამერიკის ფოსტა-ტელეგრაფით. («რ. ვ.»).

—

პეკინში ევროპიელები დარწმუნებულნი არიან, რომ ჩინეთი თავს ვერ დაიჭერს, დაარღვევს ნეიტრალიტეტს და რუსეთ-იაპონიის ომში ჩაერევა. უფრო იმიტომ ეეჭვობენ, რომ იუან-შიკაი დიდი მეგობარია იაპონელებისა და ამასთანავე ამაყი, თავმოყვარე კაცი, რომელიც ვერ გასძლებს, თუ პოლიტიკურ ინტრიგებში არ გაერია. ამასთანავე, იაპონელებს ბევრი მოსახრეები ჰყავს პეკინში. ჩინელებს მხოლოდ ის დაეჭერს, თუ რუსებმა პირველადვე კარგა ჩაჰკრეს იაპონელებს, რომ გამარჯვების იმედი ჩინელებს აღარა ჰქონდეთ. (იქვე).

—

ჩინეთის მთავრობამ შესაფერი ღონისძიება მიიღო რუსეთის მართლმადიდებელ მისსის დასაცველად პეკინში, რომელსაც გარს დარაჯი არტყია. პეკინის გარშემო 22,000 ჯარის კაცია ევროპიულად ნასწავლი იაპონელების მიერ, იმ შემთხვევისათვის, თუ ხალხი ევროპიელების წინააღმდეგ აჯანყდა. მაინც ევროპიელნი ჭფერქრობენ, ჩინეთი ომში ჩაერევაო, მით უმეტეს, რომ გარეშე საქმეთა მინისტრად, იუან-შიკაის მეცადინეობით, დაინიშნა ნათუნა, იაპონელთა მომხრე. (იქვე).

—

ევროპის გაზეთები ბევრს ლაპარაკობენ რუსეთის ელჩის ბენკენდორფის ლონდონიდგან პეტერბურგში წასვლის გამო. ამბობენ ელჩს დავალებული ჰქონდა ინგლისის მთავრობისაგან, მოელაპარაკოს თავისს მთავრობას, ხომ არ ისურვებს ინგლისის შუამავლობას იაპონიასთანაო. ბერლინნის «პოსტ»-ს ნამდვილად გაუგია, რომ გრაფ ბენკენდორფისთვის ინგლისის მთავრობას სრულიად არა დაუვალებია-რაო. რუსეთში ერთს წამსაც არავინ იფიქრებს, რომ მშვიდობიანობის მოლაპარაკება დაიწყოს, ვიდრე რუსეთის სახელის შემლახველი ღირსეულად არ დაისჯებაო. ამ ეამად ლაპარაკი მხოლოდ ომზე შეიძლება და იაპონელების გაძევებაზედ კორეიდგან. ეს იმას არა ნიშნავს, რომ რუსეთი თავის დროზედ სრულიად უარსყოფს შერიგებაზე მოლაპარაკებას, მაგრამ ეს წუთი ჯერ არ მოახლოვებულაო. («ნ. ვ.»).

—

«ფურ. დე დება»-ს გაუგია, რომ მარსელში ფოროტებს გაჩქარებთი ამაგრებენ. მახლობელ ციხეებიდგან მარსელში გზავნიან არტილერისტებსა და აფიცრებს. ტულონიდგან მიდიან ელექტრონ-ტეხნიკები, რომლებიც პროჟექტორებს შეამოწმებენ ზღვის პირის ციხე-სიმაგრეებში: ბრესტსა, შერბურგსა, ლორიანსა, ტულონსა, ვილა-ფრანკსა და სხ. ყველა ციხეებს საომრად მოაწყობენ. მრავალი გემი, სათადარიგოდ ჩარიცხული, ისევ სამხედრო ესკადრას შეუერთდება. (იქვე).

პორტ-არტურის კომენდანტს შემდეგი ბრძანება გამოუცია:

«ჩემამდე მიაღწია იმ ამბავმა, რომ სამხედრო საკრებულოში 8-ნნი აფიცრები თავიანთს საქმეს სრულიად არ ადგანან, წაღმა-უკუღმა მსჯელობენ და ბაასობენ სამხედრო საქმეებზე და სხვა-და სხვა ჭორებს ავრცელებენ, ღმერთმა იცის, საიდგან მოტანილს. აფიცრის საქმე ის არის, რომ კარგა დაუფიქრდეს და მოისაზროს, როგორ უფრო შესაძლებელია უფროსის განკარგულების მკაცედ ასრულება, და არა თავის უფროსების მოქმედების კილეგა. ამისთანა ბატონები დიდად მავნებელნი არიან და მე, რასაკვირველია, ამათ დავსჯი, თან ხმად ჩემდამო მონიეებულ უფლებისა. ციხის კომენდანტის თანამდებობის აღმასრულებელი გენერალ-ლეიტენანტი სტესსელი». («ნოვი კრაი»).

პორტ-არტურში მცხოვრებ ჩინელებს შორის გავრცელდა ხმა, რომ იაპონელები კვანტუნის ნახევარ-კუნძულზე იერიშს მიიტანენ 1 მარტსო. («რ. ვ.»).

—

«ბერლ. ლოკ.» დაეუშმარიტებით ამბობს, რომ რუსეთის ნაღმიანი გემები ყოველ ღამეს დასხლტიან პორტ-არტურის გარშემო და ახლო არ იკარებენ იაპონელებს ბოლის ქუბა დავარქვაოთ. სამინისტროომ შეიწუნარა ეს შუამდგომლობა.

*** მომავალ კვირისათვის დანიშნულს კავკასიის სამპერატორო სამკურნალო სანოზადგომის კრებას განსახილველად აქვს მოხსენება კავკასიაში ქლექის წინააღმდეგ ღონისძიებათა მიღების შესახებ.

*** გუშინ რამდენისამე სასწავლებლის მოსწავლეთ დათვალიერებენს ქლექის საწინააღმდეგო გამოფენა. მოსწავლეთ მკურნალნი ხელმძღვანელობდნენ.

*** ტფილისის ქალაქის სასწავლებელთა გამგე-კომისიის თავმჯდომარის მეშკენკინ ცნობათაგან ჩანს, რომ 1,677 ბავშვს უთხოვნია, ქალაქის პირველ-დაწყებით სკოლაში მიგვიღეთო. დაკმაყოფილებულ იქმნა მხოლოდ 827 ბავშვის თხოვნა. დანარჩენი ბავშვები, რასაკვირველია, სკოლის გარეგ დარჩნენ და ვინ იცის, რა ბედი ეწევათ.

*** კარგა ხანია, ქალაქის გამგეობაში აღიძრა საგანი ქალაქის ყოველ საპოლიციო უბანში ღარიბთა სამზრუნველოს დაარსების შესახებ. ეს აზრი ჯერ-ჯერობით განუხორციელებელია, თუმცა მისი სისრულეში მოყვანა გამგეობამ საჭიროდ დაინახა. ქალაქის გამგეობა მოკლე ხანში ამ საგანს არსებითად განიხილავს.

ᲥᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ.

(დასასრული *)

ულელა და თოობა.—ბრეთის მამულის ნოსავალი,—მარტხოლელა კაცი ერთის ულელის ხარით—მოსავალი და სხვა.

ბრეთის საზოგადოებიდგან ორიოდ-სამიოდე თუ ოპოვის დროს წელიწადში 10—15 დღით გარეგ გავიდეს სამუშაოდ; თუ რომელისამე ოჯახში მეტი ხელია, ისიც იქვე მოჯამაგირედ დგება მემამულესთან. მარტოხელი კაცი, ერთის ულელის ხარის პატრონი, თუ ხენაში ზაფრია, თვიოიონ, როგორც მეხრეს და ერთს ულელ ხარს, ერგება «ულელაზე» ორი ალო. გაზაფხულზე ადრიანად, იამინდებს თუ არა, იწყება ორხეულადი მოკლე-ვადიანი ხენა სიმინდისა, მუხუდოსი, შვრიისა, უგრეხლისა და ქერის (ახალი თესლი) მოსაყვანად. ულელას ამოჰყავს 14—16 ალო და გრძელდება 20—22 დღე, რადგანაც კვირა-ღამე და ცუდი ამინდები მუშაობას აცდენს. ამასთან საბრეთო ორშაბათობითაც არ იხნავ-იბარება, ბრეთელ წმიდა მამა პიროსის ბრძანებით, და ერთის თვის ანმავლობაში 18—20 დღის მეტი მიწის მუშაობა არა ხერხდება, მეტადრე გაზაფხულობით, რადგან ხშირი წვიმები იცის. კვირაში თითო დღე სხვა სოფლებსაც აქვს დადებული უქმად. ულელა რომ ამოთავდება, დაითესება და დაიფარცხება იგი, რაც 3—4 დღეს გრძელდება, შემდეგ შეხდება გუთნეული და იწყება ხენა «თოობა», რომელმაც უნდა ამოთთოოს 35—42 ალო. თოობა გრძელდება 55—60—65 დღე პურისა და ქერების შემოსვლამდე. თოობაში ულელ ხარს ერგება 2 ალო, თუ თვითონაც უჯდა გუთანზე—2 ალო და ულელაშიაც ერგება (ულელ ხარში და თვითონ) 2 ალო. სულ ჩვენმა მარტხოლელა კაცმა თავისი ულელა ხარით აიღო 6 ალო 85—90 დღის განმავლობაში, ე. ი. 3 თვეში.

საერთოდ ალო სულ ყველგან ფასობს 2 მ. 50 კ.—3 მან. 6 ალო 15—18 მანათი. ასე რომ, მარტხოლელა კაცმა თავისი ულელა ხარით თვეში 5—6 მანათისა დაჰხნა. დღეში თუნდ ერთი ამაზისა.

თოობის ხენის დროს სიმინდს მხოლოდ ერთხელ უნდა მოთოობნა და ერთხელ მორწყვა. ზოგჯერ შესაძლოა მეტჯერაც. სულ-კი სიმინდს 2-ჯერ მოთოობნა უნდა და 3-ჯერ მორწყვა. თოობა რომ ამოთავდება, ყანებიც მიშინ მოწეულია და მათ შემუშავება ესაჭიროება. გაზაფხულიდგანვე კრიალოსანივით ასხმულია საქმეები და მხეელ-თითქმის 8—9 თვეს თავ-ჩაკრულ მუშაობაშია; რომ დიდადაც მოიწყალინოს გარეგ გასვლა, დროს ვერ პოულობს, გაწყდება ძაფი საქმისა; თუ სიმინდს ორი დღე მოუგვიანდა მორწყვა, ან გათოხნა, ან პურს მომკა—ნაამაგარი გაუთხრდება. ოჯახში რაც მეტი ხელია, მით საქმე წინ წაიგდება, მეტი ხელი-კი არა დროს არა სჭარბობს.

ბრეთის მამულმა მოსავალი შეუთანა იცის; ერთს დღიურ მიწას, ე. ი. $^1/_2$ დესეტინას, მოჰყავს 40 ფუთი ახალი თესლი (ქერი); ძველ[ეთესილი 48 ფუთი, სიმინდი 40 ფუთი; პური 35 ფუთი, ბრეთელი პური უპირველეს ხორბლად ჩაითვლება. მთელად საავალი ნეილო მამული ბრეთის აღმოსავლეთ-ჩრდილოეთისაკენ ლიანგის გაყოლება ნამიანია და მაზედ ბრეთს, შინდისს, საკაშეთს, ახალდაბას, ეარიანს ტ ფხეენის მოჰყავს ქართლში განთქმული პური. ამიტომ აქ მოდიან კახეთიდგან და შორეულ სოფლებიდგან სათესლე პურის სასყიდლად. აქაური პური მაზანდას არ ემოჩჩილება და თავისი საკუთარი ფასი აქვს.

ესთქვათ, მარტხოლელა კაცმა თავისი ულელი ხარით ამოთავა ულელაც და თოობაც. ულელთათ ნახნავში დასთესა ერთი დღიური სიმინდი და ერთიც—ქერი; თოობის ნახნავში (ანეული) უთესია ოთხი დღის პური.

სიმინდი მოუვიდა ერთ დღიურ მიწაში . . .	40 ფუთ.
ქერი . . .	48
პური . . .	140
ბზე და ჩალა ულირს .	11 მან.

გაისტუმრა მემამულე და დარჩა:

ფუთი	კაპ.	მან.	
30	40	12	
36	40	14	40 კ.
105	60	63	
	სულ	100—30	

მარტხოლელა კაცის ნაწვავ-ნადაგი შრომა გახდება 100 მ. და 40 კაპ., თუ წელიწადმა მისცა და არა მოუცდა-რა. ახლა გამოვიანგარიშოთ, რამდენი დღე იმუშავა ამ 100 მ. 40 კაპეიკის ნაღვაწში.

ულელი და თოობა ძნა (40+15) 55 დღე. დაფარცხვა 15 დღე; 1 დღიურ სიმინდის მოთოხნა დაუჯდა 15 მუშა; სიმინდის სამჯერ მორწყვა 5 მუშა; მოკრა, გარჩევა, დაცეხვა 15 მუშა; ქერის მოკრა მოზიდვა ერთის დღიურისა 5 მუშა; ოთხი დღის ყანის მოკრა, შეკვრა, მოზიდვა 16 მუშა; ქერის და ყანის გალეწვა (3—4 კალო) 30 მუშა, სულ 180 მუშა.

ეს 180 მუშა დღე გრძელდება თითქმის 8—9 თვეს, რადგანაც, როგორც ზემოდ ვსთქვით, თვეში 20—22 დღის მეტი არ იმუშაებდა; თვის განმავლობაში გამოერევა რამდენიმე დღე კვირა-უქმე, ორი შაბათი პიროსის ბრძანებით არა სცდება და ავდარი.

დაიაბოლოებით გლეხს აქვს შემდეგი ხარჯი:

საქონლის საკვები ბზე-ჩალა 11 მანეთისა, რიში ულელ ხარს, საქმელი წვრილფეხს 6 მან., სახელმწიფო ხარჯი 10 მ. მღვდელს ჭინაბულითი ღირებული (დრამა) 4 მან. 20 კ., სასოფლო-სამეურნეო თანხა მამაკაცზე 60 კ. კანცელარიის ხარჯი წელიწადში 2 მან. 20 კ., ტყის იჯარა ერთს ულელ ხარზე 3 მან. 50 კ., სიმინდის თესლი 1 დღიურზე 2 ჩინარი 50 კ. ქერი თესლად 1 დღ. 9 ჩანახი 2 მ., პური თესლად 4 დღიურზე 5 კოდი ან 25 ფუთი—60 კ. 15 მან., თვითონ მოუნდება საკვებავად 60 ფუთი—60 კ. 36 მან. სულ 91 მან.

მარტხოლელა კაცს უმთავრესი ხარჯები მოსდის 91 მანეთისა. ჩვენის ანგარიშით, რჩება მარტხოლელა კაცს 9 მანათისა და 40 კაპეიკის ჭინაბული, რომელსაც აწევს მუშის ხარჯი, ჩაცმა, დახურვა, მარილი, ნავთი, მენახირეს, მეველეს, მერეულს, სტუმარს, მოყვარეს, და სხვა მოულოდნელი ხარჯები. კარგია თუ მოსავლიანი წელიწადია და რაკი ერთი-ორის დღისა მოუცდება ხოლმე. აქ-კი ვეღარ შემიძლიან წარმოვიდგინო, თუმცა მათ შორის ვცხოვრობ, ამ შემთხვევაში როგორ გამოჰყავს ვლეს ოჯახი. წლევანდელის წლისთანა მოუსავლიანი წელი დიდი ხანია არ გნახსოს. დღიურმა მიწამ მოგვცა პური არა უმეტეს 20 ფუთისა და არა ნაკლებ 12 ფუთისა, ასევე ითქმის ქერზედაც. დავფიქრებულვარო, რითი უნდა გამოიკვებოს თავი ერთის წლის განმავლობაში ვლეხმა თუ თავადმა.

ბრეთელებს კი ჩვეულება აქვთ—თოხნაზე, თიბვა-მკაზე, ბარავზე უბან-უბან, ან რამდენიმე მეკომური ადგენს ალაოს, ე. ი. გროვდება 10—20 მუშა კომლიდან 1 3 კაცი და ერთმანეთს უკეთებენ საქმეს. მებალეობას, მებოსტნეობას, ფრინველის მოშენებას იმოდენად მისდევენ, რამოდენადაც საჭიროა ოჯახისათვის, რამოდენადაც აქვს დრო. ეს დარგი მრეწველობისა უკანასკნელ წერტილზე სდგას. ვენახები ხომ ღაბის სულ მთლად მოისპოს, რადგან ამ ათის წლის განმავლობაში იწყო ვაზმა ავადმყოფობა. ზოგმა კიდეც მოხნა ვენახი და სასარგებლოდ დაინახა ჭინაბულის დათესვა. მხეელ-მთესველ ხალხს ჰყავს მუშა საქონელი, მხოლოდ სოფელში 6—12 კაცი სრულიად უხარონი არიან, მაგრამ დღიურის მუშაობით, მეველეობით, მერეულობით, მენახირეობით იძენენ ალოებს და უხნავ-უთესავი თითქმის არავინ რჩება.

მამა პიროსელი.

ᲗᲐᲘ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲑᲠᲐᲚᲘ!

როგორც იყო, დიდის გაჭირვებით მიაღწია დანიშნულს საზღვარს და გათავდა ქართულის წარმოდგენების სეზონი. რამდენადაც დაკმაყოფილა თეატრში მოსიარულე საზოგადოების ესტეტიური მოთხოვნილება წლევანდელმა სეზონმა, რამდენად ღირსეულად იდგენენ თავიანთ ადგილებზე და ერთგულად ასრულებდნენ თავიანთს მოვალეობას ქართულ დრამატიულ ხელოვნების მამათ-მთავარნი, ქართულ მეცხრამეტის ტაძრის წინაშე, ან დრამატიულ საზოგადოების მეთაურნი, ამაზე ჩვენის მხრით რისამე თქმა მეტად მიგვაჩნია, რადგან ყოველმავე თეატრში მოსიარულე და ჩვენი პრესის მეთხველმა საზოგადოებამ ჩვენდა უთქმელადაც კარგად უწყის... მე, ამ შემთხვევაში, მხოლოდ ის მინდა ნაკლოდ, რომ ჩვენი მოღვაწეების ყურადღება მივაპყრო ის სათაკილო სენს ზნეობისას, რომელიც, ჩვენდა სამწუხაროდ, ჩვენს საზოგადო მოღვაწეთა ზოგიერთი წარმომადგენელთ მოსდებიათ და შესისხლ-ხორცებიათ; რომელიც ყოველს ჩვენს საკეთილო საქმეებსა და დაწესებულებას ძირს უთხრის, სახელს უტეხს, ზრდასა და ნაყოფის გამოღებას უფერხებს; რა ჯურისაა ის სენი, რომელზედაც ჩვენ გვინდა მივაპყროთ, როგორც ჩვენის მოღვაწეების, აგრედვე ჩვენის საზოგადოების, ყურადღებაზ? ეს სენი გახლავს: მოღვაწეთა შორის არა გულითადი ურთიერთობა, კერძო, პირადის ანგარიშების გამო გამწვავებული უთანხმობა; სიხარბე, შური, გაუტანლობა; პირადის თავმოყვარეობის გაზვიადება, პირადის დიდებისა და შეძენისათვის გაიძვერული ბრძოლა, «ბ»-ს გალმერთება და სხვა... ცხადია, ის მოღვაწე, რომლის სულსა და გულშიც დაუსადგურებია ზემოხსენებულ სენს და თავის გესლით მოუწამლავს, რაც უნდა ნიჭიერი იყოს იმ ასპარეზზე, საკაც უნდა მეფობდეს მხოლოდ ხოზგადო ზრი, კეთილს ნაყოფს ვერ გამოიღებს და საერთო საქმეებს, თუ არ ზარალს, მოგებას ვერას მისცემს... დიდად დამაღონებელია ის ფაქტი, რომ ჩვენს მოღვაწეებს ვერც ერთს ჩვენს საერო საქმეებში ერთსულობა და ერთგულობა ვერ გამოუჩენიათ, ერთი-მეორეს წრფელის გულით ვერ ამოსდგომია და ერთის აზ-

*) იხ. „ივერია“, № 58.

Digitized by Georgian National Parliament Library

რითა და მისწრაფებით აღეტრეულნი საერო მოღვაწეობის ულელში ვერ შებმულნ.

ყოველს საქმეში განცალკევება, უაზრო კონკლავი, შური, სიხარე, უკარგისისაგან უკეთესის მძულვარება, გმობა, დევნა სჩანს და სხვა... საზოგადო საქმე ტ მოღვაწის სახელი ზოგიერთებს თავის კეკძოა პირადის დიდების მოსაპოვებელ იარაღად გაუხდიათ და სხვა.. დიაღ, ეს სენი არის უმთავრესი მიზეზი, რომ ვერც ერთი ჩვენნ საზოგადო დაწესებულება და საერთო საქმეები ისე ვერ მიდის წარმატების გზაზე, როგორც სასურველია, და ვერ მოაქვს სანუგეშო ნაყოფი. ეს გარეგმოება მით უფრო ღრმად დამაღონებელია, რომ ჩვენ, ქართველები, უამისოდაც შავ-ბედით გარემოებათა ზედმოქმედებით ყველაფერში უკან ვართ დარჩენილნ, როგორც შებორკილს, თანამედროვე ცივილიზაციის სფეროში წინ ბიჯი ვერ წაგიდგამს; დაესუსტებით, დაეკნინებით ყოველგვარად. შეერთებულის ძალ-ღონითაც სუსტნი ვართ რაიმე საკეთილო საქმის გასაკეთებლად ტ ერთი-მეორის შურითა და მტრობით, აბა რა უნდა გავაკეთოთ, რა კეთილი უნდა მოვიმკოთ? თუ ღმერთს რამოდენიმე ნიჭითა და ტკუა-გონებით დაჯილდოებული მამულის შვილნი მოუკია ჩვენის ხალხისათვის, ამ მძიმე კრიზისის ჟამს, ნეტავ ამათ რა აქვთ ურთიერთ შორის საშური, სახარბო, სამტრო?.. ძმური სიყვარულით და ერთობით უნდა იღვწოდნენ, ზრუნობდნენ, ვისაც რა შეუძლიან, საერო საქმეების გასაკეთებლად. და თუ ღმერთმა მოგვხედა და რომელიმე მათგანი ფუტკარი გამოდგა საერო ტრაპეზის წინაშე, ეს დანარჩენთ შურისა და მტრობის გრძნობას კი არ უნდა უღვივებდეს გულში, არამედ გულითადს სიხარულს და საერთო ბედნიერების სალიტანო გრძნობას. თავ. სუმბათაშვილის პიესამ ახადა ფარდა ქართველ მსახიობთა ზნეობრივ სახეს და დაგვანახვა, რომ ზოგიერთი იმათგანს უკვე სპივრებია ზემოდ დასახელებული სენი. დასწყეველოს ღმერთმა ჩვენი ეშმაკი... რა უნდოდა ჩვენს თეატრში ამ სენს, იქ ხომ მაღალის ხარისხის და ნივთიერ ავლადიდების მოპოვების წყურვილის დამპაროხიერებელი წყარო არ გამოდის?.. ქართველ მსახიობთაგან „ლალატის“ პირველმა წარმოდგენამ შეაშფოთა როგორც ტფილისელი ქართველობა, ისე ქართული პრესსაც: შეგვარცხვინეს, თავი მოგვეჩვენ მთელ ქართველობას, პიესა გაიფუჭეს, „ლალატს“ ულალატეს, კარგად ვერ წარმოადგინეს ქართულადო,— იერემიულად ჰგოდებდნენ საზოგადოებაცა და პრესაც. ორიეენ სასტიკად დაჰგმო ჩვენის თეატრის მსახიობნი. პირადად მე იმ თავითვე იმ აზრისა ვიყავი, რომ საზოგადოებისა და პრესის მრისხანეგბა გადაპრობებულად მიმიჩნდა, და აი, რა საბუთით: „ლალატი“ რომ ქართულმა დასმა სავსებით ვერ განახორციელა სცენაზე, ეს მაინცა-და-მაინც მომაკვდინებელი ცოდვად არ უნდა ჩაეთვალოთ. პიესაში გამოყვანილი ქართველი ტიპები ხომ, როგორც მოგეხსენებათ, ერთი მხოლოდ ნიჭიერის ავტორის ფანტაზიის შვილები არიან... მართალია, პოეტის მაღალი ოცნების შვილიც უნდა განახორციელოს სცენაზე ნიჭიერმა და ხელოვანმა მსახიობმა, მაგრამ ყველას ხომ არ შესწევს ასეთი ნიჭი და ხელოვნება. რანაირად უნდა განახორციელოს სცენაზე, მაგალითად, ზეინაბის როლი ქართველმა მსახიობმა, როდესაც მას გონების თვალწინ უდგია წმინდა და დიდებული სახე ნამდვილის ქართველის ისტორიულის დედაკაცის ქეთევანისა? იმ ქეთევანისა, რომლის ზნეობრივი სიწმინდე და სულის სიმტკიცეც ვერ შეჰბღალა, ვერ შეარყია შახ-აბასის განძვინვებულმა მტარვალობამ, და სულით ძლიერი გოლიათი დედაკაცი თამამად წარსდგა მტარვალის წინაშე და მიიღო მოწამებრივი სიკვდილი.

დიაღ, ქართველი მსახიობი იცნობს თავის ერის ისტორიაში ასეთს ზნეობით მაღალს და სულით ძლიერს გოლიათ ქართველ დედაკაცებს, და ამის შემდეგ როგორ-ღა შეუძლია შეითვისოს, შეისისხლხორცოს საქართველოს ფანტაზიერის დედოფლის ზეინაბის როლი, მისი ზნე და ხასიათი, რომელსაც უარ-უყვია ყოველ გვარი ადამიანური ღირსება და თავმოყვარეობა; და ო	ი წელიწადი უსჯულო მტარვალის უწმინდურ სურვილის მონად გამხდარა. უარ-უყვია თავისი მნათობი სარწმუნოება, თავისი ადამიანური, სულიერი და ხორციელი სიწმინდე და ხასად დასჯდომია საქართველოს გამანადგურებელს მუსულმანს. ამასაც ალარ სჯერდება და მაჯანკლობასაც კი კადრულობს... დიაღ, ქართველი მსახიობი ზეინაბის როლში შეურაცხყოფილად ხედავს როგორც თავის თავს, აგრედვე ქართველ დედათა სქესს... და რომელსაც კიდევ შერჩენია ქართველის სული და გული, ზეინაბისა და ოთარის როლს ყოველთვის ზიზღით შეხედავს და, მაშასადამე, ვერც მოახერხებს სავსებით დაგიხატოს სცენაზე... მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, ეს ს

კუთრება იყო. პ. ვეინბერგს წერილი მიუწერია მისთვის და მოუთხოვნია,—რადგან მან (ასკარხანოვმა) უკანონოდ მითვისა გარშინის ნაწერები, სალიტერატურო ფონდის საკუთრება, დაკმაყოფილე სალიტერატურო ფონიო. ამის გამო, სალიტერატურო ფონდს დაუდგენია, გამოექვეყნებინა გაზეთ «ნოვოე ვრემია»ში ასკარხანოვის საქციელი. ამაზედ გაჯავრებული ასკარხანოვი და პ. ვეინბერგისათვის რამდენჯერმე ლანძღვის წერილი მიუწერია. პ. ვეინბერგმა-კი სარიგავრი აღძრა ამის თაობაზედ. ასკარხანოვი სასამართლოში არ გამოცხადდა, წერილი გაგზავნა და აუწყა მოსამართლეს,—სამე გადადევით, რადგან ავადა ვარო. სასამართლომ არ შეწყენარა ეს თხოვნა და ბრალდებულს ასკარხანოვს ორის კვირით დაპატიმრება გადაუწყვეტა. («პ. ვ.»).

— ოფიანობამ ხელი შეუწყო სხვა-დასხვა გაიძვერაობას: კრემენჩუგში ქ ნს შ—ს აქვს კერძო პანსიონი. ერთს დღეს ქ-ნ შ—თან მისულა ფოსტალიონის ტანისამოსში გამოწყობილი ვიღაც კაკი და გადაუცია კიევიდგან მიღებული დეპეშა, რომელიც ვითომ კიევის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის მეუღლისაგან ყოფილა გამოგზავნილი. ამ დეპეშაში ეწერა,—გიგზავნით ტილოებს ფასდადებით და გთხოვთ, ადგილობრივ ქალთა დახმარებით, შეჰკერიმთო შორეულ აღმოსავლეთში წასულ შვილმართათვის საცვლებიო. ამასთანავე, უნდა გადაიხადოთ ფოსტის სასარგებლოდ 18 მანეთი, რომელიც დეპეშის დამტარებელს უნდა მისცეთო. ქ-ნ შ—ს ფული თან არა ჰქონია და უთქვამს დეპეშის მიმტანისათვის,—ნახევარ საათის შემდეგ შემოიარეო. «ფოსტალიონი» წასულა და ქ-ნ შ—ს ფულის სასესხებლად მიუმართავს მეზობლებისათვის, რომელთაც ეტვი აუღიათ «ფოსტალიონზე» და უთქვამთ შ—სთვის—პოლიციელი დაიბარე და პოლიციამ წაიყვანინე დეპეშის მომტანიო. მართლაც ასე მოქცეულა. ერთის საათის შემდეგ მოსულა «ფოსტალიონი» და გაშტერებულა, რომ ფულის მიღების ნაცვლად პოლიციაში ამოაყოფინეს თავი. ეს ყალბი დეპეშა თურმე მას შეუდგენია. ამისთანა შემთხვევა არა ერთხელ მომხდარა თურმე კრემენჩუგსა და ოდესაში. («ოდეს. ნოვ.»).

— სხვა მრავალ საშუალებათა გარდა, მოუგონიათ ერთი ახალი საშუალებაც, რომ ჯარის კაცთა უღელი თავიდგან აიცდინონ. მოუწევთ თუ არა სამხედრო ბეგარის გადახდის დრო, მაშინვე პოლიციელებად დგებიან და ჯარის კაცობისაგან თავისუფლდებიან. ასეთი ამბები ხდება თურმე ჩიტაში. აქაური გულწრფელის «პატრიოტიზმით» აღფრთოვანებული მკვიდრი სულ «ფოროდოვებად» დადგნენ დაროგორც ამბობენ, დროებით-კი არა,—სამუდამოდ. ეხლა ჩიტაში ძლიერი დამცველი ძალაა: 38 პოლიციელია ამ პატარა ქალაქში. იძინეთ წყნარად, ჩიტის მკვიდრნო, რა გიშავთ, მფარველები ბევრი გყავთ! მაგრამ, ეს ოხერი, ქურდობა და ავაზაკობა რომ მრავლად ჰხდებაჰ! («ზაბაიკალ. ობლას. ვედ.»).

ნარკვევი

გამოვიდა რუსეთში ახალი რომანი ა. აპრაქსინისა «ეკლიანი გზა», რომელსაც უძღვნის თანამამძე მწერლებს. რომანში აწერილია თურმე სილარიბე და გაჭირვება მწერლისა საზოგადოდ.

მწერლობა «მაღალი მოწოდებაოო», ამბობს საზოგადოება. ვინც ნება-ყოფლობით კისრად აიღო ეგ მოწოდება, ნუღარც იწუწუნებს, გაჩუმდეს და ის იქნებაო. «მაღალ მოწოდების» კაცისათვის რა საჭიროა ადამიანური ცხოვრება, ზრუნვა არსობის პურისათვის ამკრობს მაღალ მოწოდებას, ამკირებს «ღვაწლს». ნუ შეხვალ, ნუ ებანები, ნუ გამოხვალ და ნუ თრთიო.

ასე მსჯელობს საზოგადოებაო,—ამბობს ბ-ნი ანტროპოვი გაზ. «ნოვ.»-ში.—ნეკრასოვმა კი შეიცოდა მწერლები და სთქვა, ეგრეთ:

«Братья-писатели, въ нашей судьбѣ что-то лежитъ роковое“...

და მერე ვინ ატარებ ძალას იმის-ინ მაგისთანა ღვაწლი, ეგ მაღალი მსახურება. ადგნენ და წაადინენ კანცელარიებში...თორემ—ფული!. ამა, სათქმელია ფული? სრულიადაც არ უხდება ხსენება ფულისა მაღალ მარავანდედს, რომელიც გარს არტყია «მწერალს». სულ ლამაზ-ლამაზ სიტყვებს ჰხარჯავენ, კეთილ-ზომიერ სიტყვებს, ისეთი ლამაზი, მაღალ ფარდების აზრები უბრწყინავთ თვალებში და უცებ კი—ოქროო, სახიერი ლითონია.

ასე ლაპარაკობენ, ასე მსჯელობენ მწერალთა შესახებ და ყველაფერში დასავლეთ ევროპისაკენ გვიშვერენ თითსაო. მხოლოდ ერთში არა ჰბაძავენ ევროპას. იქ შეგნებული აქვთ, რომ მწერალმა ძალლ-უმადურად-კი არ უნდა იცხოვროს არამედ ადამიანურად, იცხოვროს მოსვენებით, დამშვიდებით, ასე თუ ისე მოწყობილმა, რაიც მისთვის საჭიროა, იმიტომ, რომ დიდს ძალას ხარჯავს ნერვებისს, შემოქმედებისასაო.

ინვინერს შეუძლიანს, ჩვენებურების აზრით, და უნდა იცხოვროს კიდეც ბატონ-კაცურად, მაძღრად, ფარფაშით. მაშ რის ინჟინერ-ობა! მწერლის საქმე-კი სხვაა. მაშ, რის მწერალი, თუ მუდამ კუჭი არ ეწვის შიშლით?!

საზოგადოდ ქებით იხსენებს ანტროპოვი ზემოხსენებულს რომანს.

თუ მუშა ხალხის ეკონომიური მდგომარეობა შეგვ-ძლიან აღვწეროთ, უნდა აღვწეროთ მდგომარეობა მწერლისაც, იმიტომ რომ, თუ ‘ვენვოეს საპირონი არიან მუშანი, საპირონი არიან მწერალნიც, როგორც პატიოსანნი მეგობარნი ერისა, მომხრენი პროგრესისა და მოყვარულნი თვისის ქვეყნისა.

მცირე შენიშვნის პატარა პასუხი

(წერილი რედაქციის მიმართ)

დმერამ ჭკნს, რომ «ოვერაისი» 32 ნომერში ინტრაგების შესახებ დასტამბული ჩემი სიტყვები მართალ «ფასტაზიის» ნაყოფ-ეოფლიეოს; დმერამს ანებოს, რომ ქართველთა შორის სიზოგადოდ ეგვიდგას და კერძოდ ბაქოში ინტრიგების ბოლო შეჰვლეოდეს და მათი ადგილი შეგებრულ შრომას დაეჭირაოს. ამის წასაკადრებელს ჩვენგანა განრას იტეოდა?!.. მხოლოდ რაც იქნეს, ეს მომავალის საქმეა, ამაზე სიუბარი შეშლებ შეიძლება, რაც ხდება ჩვენ გარშემო-კი, ამის მიფუჭეჩება, ამას ხელის დაკვრეა არავისთვის არა სიკეთრა და რომ აიძულებ ნ ბ. ბ. ბ.